

Curtea Supremă de Justiție

DECIZIE

23 mai 2018

mun. Chișinău

Colegiul penal în următoarea componență:

Președinte: Nadejda Toma,

Judecătorii: Vladimir Timofti și Anatolie Țurcan,

examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat de procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Devder Djulieta, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 31 ianuarie 2018, în cauza penală în privința lui

Calinin Valentin xxxxx, născut la xxxxx, originar și domiciliat xxxxx.

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 12.09.2017 – 30.11.2017;

Instanța de apel: 09.01.2018 – 31.01.2018;

Instanța de recurs: 29.03.2018 – 23.05.2018.

A C O N S T A T A T:

1. Prin sentința Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana din 30 noiembrie 2017, Calinin Valentin a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 201¹ alin. (1) lit. a) Cod penal, la 2 (doi) ani închisoare cu executarea în penitenciar de tip semiînchis.

În temeiul art. 90 Cod penal, executarea pedepsei a fost suspendată condiționat, pentru perioada de probațiune de 2 (doi) ani.

Cererea acuzatorului de stat privind încasarea din contul lui Calinin Valentin a cheltuielilor de judecată, ce țin de efectuarea expertizelor medico-legale, a fost respinsă ca fiind neîntemeiată.

2. Pentru a se pronunța, prima instanță a constatat în fapt că, Calinin Valentin la 17 iunie 2017, aproximativ la ora 02:00, aflându-se la domiciliul său din xxxxx, fiind în stare de ebrietate alcoolică, în urma unui conflict cu soția sa, xxxxx, i-a aplicat ultimei o lovitură cu un obiect dur neidentificat, peste față, cauzându-i astfel conform raportului de expertiză medico-legală nr. 1703/D din 11 iulie 2017, vătămare ușoară.

Acțiunile inculpatului au fost încadrate în baza art. 201¹ alin. (1) lit. a) Cod penal, violența în familie, adică acțiunea intenționată comisă de un membru al familiei în privința altui membru al familiei, manifestată prin acțiuni violente, soldate cu vătămare ușoară a sănătății.

3. Procurorul a contestat sentința cu apel, solicitând casarea parțială a acesteia în latura civilă, cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care cheltuielile

judiciare în sumă de 640 lei să fie încasate în beneficiul statului de la inculpatul Calinin Valentin.

În motivarea apelului, acuzatorul de stat a invocat că, prima instanță nu a luat în considerare faptul, că în cadrul instrumentării cauzei penale de către stat au fost suportate cheltuieli judiciare pentru efectuarea a trei rapoarte de expertiză judiciară în sumă totală de 640 lei, sume ce urmau a fi încasate de la inculpat în beneficiul statului, conform prevederilor art. art. 227 alin. (1), (2) pct. 5) și art. 229 alin. (1) Cod de procedură penală.

A remarcat apelantul, că obligația inculpatului de a suporta cheltuielile judiciare este principală și integrală, întrucât săvârșirea unei infracțiuni atrage în mod inevitabil desfășurarea urmăririi penale și a judecării cauzei, pentru a i se aplica pedeapsa infractorului, obligația de a suporta cheltuielile judiciare îi revine în principal acestuia, chiar dacă partea vătămată și partea civilă au determinat, prin cererile lor, producerea unor cheltuieli, de asemenea, obligația de a suporta cheltuielile judiciare este integrală, incluzând toate cheltuielile necesare pentru pronunțarea unei hotărâri de condamnare de către prima instanță.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 31 ianuarie 2018, apelul a fost respins și menținută sentința.

În argumentarea soluției sale instanța de apel a statuat, că nu sunt justificate solicitările procurorului privind încasarea de la inculpatul Calinin Valentin a cheltuielilor judiciare pentru efectuarea expertizelor judiciare în sumă de 640 lei, or, acestea sunt cheltuieli efectuate în cadrul urmăririi penale în vederea acumulării probatoriului necesar pentru demonstrarea vinovăției inculpatului în săvârșirea infracțiunii incriminate, cheltuieli ce sunt trecute în contul statului.

În plus, în art. 228 alin. (4) Cod de procedură penală, se stipulează că, expertul, specialistul, interpretul, traducătorul au dreptul la recompensă pentru executarea obligațiilor, afară de cazurile când le-au executat în cadrul unei însărcinări de serviciu, astfel sumele solicitate spre încasare și pentru efectuarea expertizei judiciare în sumă de 640 lei, nu pot fi invocate, deoarece norma procesual penală expres prevede că sumele date ar putea fi încasate, cu excepția cazurilor când le-au executat în cadrul unei însărcinări de serviciu, fapt neînfirmat de către acuzare.

Instanța de apel a reținut, că procurorul nu a prezentat careva probe concludente că sumele enunțate supra au fost suportate în afară de cazurile când le-au executat în cadrul unei însărcinări de serviciu de către expert.

În aceeași ordine de idei, instanța de apel a reținut afirmațiile primei instanțe precum că luând în considerare prevederile art. 75 alin. (3) din Legea cu privire la expertiza judiciară și statutul expertului judiciar nr. 68 din 14 aprilie 2016, ordonatorul expertizelor medico-legale în speță este organul de urmărire penală - SUP a IP Ciocana, al DP mun. Chișinău, în temeiul ordonanței din 27 iulie 2017 și 02 august 2017, subsecvent aceste cheltuieli sunt suportate din contul statului, care reieșind din obligațiile pozitive ce țin de desfășurarea unui proces penal urmează să realizeze în mod prompt și eficient acțiunile în vederea descoperirii infracțiunilor și contracarării activității infracționale, astfel nu pot fi

puse în sarcina inculpatului cheltuielile necesare pentru realizarea acțiunilor ce vin să confirme vinovăția acestuia.

La fel, instanța de apel a reținut, că normele procedural penale nu prevăd expres achitarea din contul condamnatului a cheltuielilor judiciare, ce constituie cheltuieli legate de expertiza judiciară. Iar prevederile legale la care face trimitere acuzatorul de stat în apelul său, se referă la acțiunea civilă înaintată de către partea vătămată ori dispoziția art. 227 alin. (2) pct. 5) Cod de procedură penală, nu prevede expres achitarea din contul condamnatului a cheltuielilor judiciare.

Reținând prevederile art. 143 Cod de procedură penală, instanța de apel a statuat, că prima instanță corect și întemeiat a respins cererea acuzatorului de stat privind încasarea cheltuielilor de judecată, acestea urmând a fi puse în sarcina statului.

5. Procurorul, în temeiul art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, contestă decizia instanței de apel cu recurs ordinar, solicitând casarea parțială a acesteia, în partea ce ține de neîncasarea cheltuielilor judiciare, cu remiterea cauzei la rejudecare în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

În argumentarea recursului invocă dezacordul cu soluția instanțelor judecătorești de respingere a cerinței privind încasarea cheltuielilor de judecată, susținând că în apelul declarat procurorul a făcut dovada cheltuielilor suportate de stat la efectuarea expertizei judiciare.

La fel, acuzarea remarcă că efectuarea cheltuielilor de judecată într-o cauză penală este provocată de săvârșirea infracțiunii, care evident impune desfășurarea urmăririi penale și a judecării cauzei pentru aplicarea legii penale celui care a săvârșit-o, ca urmare, cheltuielile judiciare sunt imputabile inculpatului condamnat pentru săvârșirea infracțiunii, temeiul juridic fiind fapta sa infracțională, deoarece fără săvârșirea infracțiunii astfel de cheltuieli nu s-ar fi efectuat.

Insistă, că în practica europeană se admite virarea sumelor necesare pentru avansarea cheltuielilor judiciare către bugetul organelor de drept pentru ca, în cele din urmă, acestea să fie achitate de persoana recunoscută vinovată de săvârșirea infracțiunii.

Astfel, în opinia acuzatorului de stat instanța de apel nu a îndeplinit cerințele stipulate în prevederile art. art. 101, 394, 414 Cod de procedură penală, nu a indicat temeiurile care au dus la respingerea apelului declarat de acuzatorul de stat, iar acestea constituie temei pentru recurs prevăzute în art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, deoarece hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, în partea ce ține de respingerea solicitării procurorului de încasare a cheltuielilor de judecată.

6. Verificând argumentele recursului declarat în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal decide inadmisibilitatea acestuia, din următoarele considerente.

Potrivit dispoziției art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, instanța de recurs, examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărârii instanței de apel, fără citarea părților, în camera de consiliu,

este în drept să decidă inadmisibilitatea acestuia în cazul în care constată că recursul este vădit neîntemeiat.

Conform prevederilor art. 424 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța de recurs examinează cauza numai în limitele temeiurilor stipulate expres de art. 427 Cod de procedură penală, care în mod obligatoriu trebuie să fie invocate de recurent, or, art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, prevede că hotărârile instanței de apel pot fi atacate cu recurs ordinar pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel la judecarea cauzei.

Potrivit practicii judiciare constante erorile de drept pot fi erori de drept formal sau procesual și erori de drept material sau substanțial.

Instanța de recurs verifică dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Colegiul reține că recurentul invocă ca temei pentru recurs pct. 6) alin. (1) al art. 427 Cod de procedură penală, care statuează că hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel în cazul când hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția.

În esență, recurentul critică decizia instanței de apel dintr-un singur considerent, și anume că, în viziunea sa, instanța de apel greșit a respins solicitarea sa din cererea de apel cu privire la încasarea din contul inculpatului a sumei de 640 lei, cu titlu de cheltuieli de judecată.

Cu referire la aceste argumente ale recurentului Colegiul penal conchide, că instanța de apel, judecând cauza, a cercetat nemijlocit, sub toate aspectele probele prezentate de părți, pe care le-a apreciat în mod obiectiv, ajungând corect la concluzia de a respinge solicitarea procurorului cu privire la încasarea din contul inculpatului în beneficiul statului a cheltuielilor de judecată în sumă de 640 lei, suportate pentru efectuarea expertizei medico-legale a părții vătămate xxxxx.

Astfel, art. 227 alin. (2) Cod de procedură penală stipulează, că cheltuielile judiciare cuprind sumele: 1) plătite sau care urmează a fi plătite martorilor, părții vătămate, reprezentanților lor, experților, specialiștilor, interpreților, traducătorilor și asistenților procedurali; 2) cheltuite pentru păstrarea, transportarea și cercetarea corpurilor delictive; 3) care urmează a fi plătite pentru acordarea asistenței juridice garantate de stat; 4) cheltuite pentru restituirea contravalorii obiectelor deteriorate sau nimicite în procesul de efectuare a expertizei sau de reconstituire a faptei; 5) cheltuite în legătură cu efectuarea acțiunilor procesuale în cauza penală.

Totodată, alin. (3) al aceleiași norme prevede, că cheltuielile judiciare se plătesc din sumele alocate de stat dacă legea nu prevede altă modalitate.

Potrivit art. 228 Cod de procedură penală (1) În modul prevăzut de legea procesuală penală, din sumele alocate de stat vor fi compensate următoarele cheltuieli judiciare suportate de către martori, partea vătămată, partea civilă, asistenții procedurali, interpreți, traducători, experți, specialiști, reprezentanții legali ai părții vătămate, ai părții civile:

- 1) cheltuielile făcute în legătură cu prezentarea la citare în organul de urmărire penală și în instanță;
- 2) cheltuielile de cazare;
- 3) salariul mediu pentru toată perioada de participare în procesul penal;
- 4) cheltuielile de reparare, restabilire a obiectelor care au fost deteriorate în urma utilizării lor în cadrul acțiunilor procesuale la cererea organului de urmărire penală sau a instanței.

(2) Organele, întreprinderile, instituțiile și organizațiile de stat sunt obligate să păstreze salariul mediu pentru toată perioada de timp în care partea vătămată, reprezentantul ei legal, asistentul procedural, interpretul, traducătorul, specialistul, expertul, martorul au participat în procesul penal la citarea organului de urmărire penală sau a instanței.

(3) Expertului și specialistului li se recuperează, de asemenea, costul materialelor care le aparțin și care au fost utilizate pentru executarea însărcinării respective.

(4) Expertul, specialistul, interpretul, traducătorul au dreptul la recompensă pentru executarea obligațiilor, afară de cazurile când le-au executat în cadrul unei însărcinări de serviciu.

(5) Cheltuielile suportate de persoanele menționate la alin.(1) vor fi recuperate la cererea acestora în baza unei hotărâri a organului de urmărire penală sau a instanței în mărimea stabilită de legislația în vigoare.

Având în vedere prevederile legale citate, Colegiul penal conchide, că suma de 640 lei a fost necesară pentru efectuarea expertizelor medico-legale nr. 1747/D din 11 august 2017 (f.d. 32-33) și nr. 1703/D din 11 august 2017 (f.d. 40-41), care au fost dispuse prin ordonanțele organului de urmărire penală din 27 iulie 2017 și 02 august 2017 (f.d. 30, 38), pentru determinarea modului de apariție a mecanismului formării și gradul vătămarilor corporale ale părții vătămate xxxxx și ale inculpatului, or, aceste cheltuieli sunt puse pe seama statului prin intermediul organelor de resort care pornesc urmărirea penală și se compun din cheltuieli evidente și necesare în vederea constatării faptei infracționale, însă nu constituie cheltuieli suplimentare suportate de către organul de urmărire penală sau de către instanță, în legătură cu efectuarea urmăririi penale sau judecarea cauzei.

Așadar, Colegiul penal atestă, că instanța de apel întemeiat a reținut, că aceste cheltuielile sunt suportate de către organul de urmărire penală, care și are atribuția de a administra probele în vederea probării/combaterii acuzației aduse, însă aceste cheltuieli nu sunt de natura de a pune pe seama statului costuri suplimentare, sau exagerate, iar cheltuielile pentru efectuarea expertizei întru stabilirea gradului vătămarilor corporale ale victimei, sunt evidente și necesare pentru a demonstra existența/lipsa bănuielii rezonabile privind comiterea infracțiunii.

Colegiul penal de asemenea menționează, că la examinarea cauzei de către instanța de apel au fost respectate prevederile legale prescrise de art. art. 414-419 Cod de procedură penală, iar eroarea de drept invocată de către recurent prevăzută la art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, nu a fost constatată la examinarea recursului, prin urmare, hotărârea atacată este legală și

întemeiată, iar recursul urmează a fi declarat inadmisibil, ca fiind vădit neîntemeiat.

7. În conformitate cu art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, Colegiul penal,

DECIDE :

Inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Devder Djulieta, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 31 ianuarie 2018, în cauza penală în privința lui ***Calinin Valentin xxxxx***, ca fiind vădit neîntemeiat.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la **23 mai 2018**.

Președinte

Nadejda Toma

Judecătorii

Vladimir Timofti

Anatolie Țurcan